ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА CXI, БРОЙ 14 | СОФИЯ, 16-31 ЮЛИ 2010 г. | ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com | Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

Тема на броя:

ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА – ДОСТОЙНО ЕСТЬ и ЕВАНГЕЛСКИЯТ ОБРАЗ НА ЖЕНАТА

Вече седма година поред Пречистата Божия Майка се прославя с чудното име „Достойно есть" на Международния фестивал на православната музика в Поморие. Фестивалът, както и съпровождащите го културни събития са отразени в броя подробно и по дни – стр. 4-5.

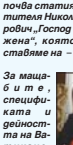

„Можете ли да си представите, че в две от Своите притчи Спасителят е представил Себе Си в образ на жена?" – с тези интригуващи думи започва статията на светителя Николай Велимирович „Господ в образа на жена", която ви представяме на – стр. 6.

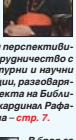

За мащабите, спецификата и дейността на Ватиканската библиотека и перспективите за сътрудничество с наши културни и научни институции, разговаряме с префекта на Библиотеката кардинал Рафаеле Фарина – стр. 7.

В броя са отразени и няколко актуални по-значими събития:

39-годишнината от интронизацията на патриарх Максим; 50-годишнината на катедралния храм на Силистра; празникът Петровден-Павлия във Велия, Гърция; честването в Рилския манастир на празника Пренасяне мощите на св. Йоан Рилски и други събития.

„Пресвета Богородица – Достойно есть", преносима икона

Пресвета Богородица – Достойно есть

Пресвета Богородица желае този неин празник да се отбелязва повсеместно и тържествено. За това свидетелства и е-жа Ирини Бендениоту, клисарка в храма „Св. Георги" на о. Погон (Порос), Гърция. Ето какво разказва тя:

Един следобед, докато чистех свещниците, видях в храма да влиза жена.

– Здравейте! – ми каза тя.

– Здравейте! – отговорих ѝ аз.

– Какво правите? – попита жената.

– Чиста свещниците, защото се запушват от восъка и хората не могат да поставят свещите си.

– А днес отслужихте ли света Литургия? – попита тя отново.

– Отецът служи частна Литургия в един друг храм, но аз не отидох.

– Но днес е Пресвета Богородица – Достойно есть. В Света Гора е голям празник.

– Какво говориш – казвам ѝ аз, – ние не го знаем. Нито пък отецът ми е споменавал нещо за това.

– Както и да е, но бие тръбваше да отслужите света Литургия.

В момента, в който тя си тръгна, се надигна една вихрушка... Настана такъв шум – прозорците в олтара, дето никога не се отварят, сами се отвориха. Отвори се и вратата му, а иконостасът за малко да падне! После прозорците се хлопнаха. Затвори се и вратата, но се чули прозорчето ѝ. Когато си дойде отецът, му разказах какво се случи.

– Господо Ирини, това е била Пресвета Богородица. Днес се чества чудото, което станало пред нейната икона „Достойно есть".

Беше сряда, затова от този ден насетне всяка сряда отслужваме Параклис на Пресвета Богородица.

Из „Аскети в света", манастир „Преображение Господне", Сохос, Св. Гора, 2008 г.

39 години от интронизацията на Българския патриарх Максим

На **4 юли** се навършват 39 г. от интронизацията на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим. Празника на първойерарха на Българската православна църква бе почетен с тържествена св. Литургия в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски". Преди 39 г., на 4 юли 1971 г., Патриаршеският избирателен църковно-народен събор избира Ловчанския митрополит Максим да бъде следващият Български патриарх (след кончината на патриарх Кирил – първия, избран след възстановяването на Българската патриаршия през 1953 г.).

Празничното богослужение в патриаршеската катедрала бе оглавено от Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Кирил. В съслужение с него в богослужбата взеха участие: високопреосвещени митрополити от Св. Синод на БПЦ – Видински Дометиан, Великотърновски Григорий, Русенски Неофит, Доростолски Амвросий; преосвещените епископи – Стобийски Наум, главен секретар на Светия Синод, Знеполски Йоан, викарий на Софийската митрополит, Тивериополски Тихон, председател на църковното настоятелство на храм-паметника „Св. Александър Невски", Агатоникийски Борис, игумен на Бачковската св. обител; високопреподобните архим. Григорий, софийски протосингел, и архим. Йоан, завеждащ Богослужебния отдел към Св. Синод; представителите на Руската и на Румънската православна църква у нас – йеромонах Зотик и свещеноиконом Нелуц Опря, и множество предстоятели на столични храмове.

След св. Литургия 95-годишният предстоятел на Българската църква оглави благодарствения молебен по повод годишнината от възкачването му на патриаршеския престол. В съслужение участваха синодалните архиереи и софийското духовенство.

В края на богослужението от името на Св. Синод на БПЦ бе поднесено приветствие към Негово Светейшество патриарх Максим, произнесено от преосвещения Знеполски епископ Йоан, викарий на Софийския митрополит.

Приветствие от името на всечестния клир на Софийска епархия, Епархийския съвет и служителите на Софийската св. митрополия поднесе софийският протосингел – архимандрит Григорий. „Пожелаваме Ви здраве, духовни сили, крепкост, продължение на безукорното Ви и високоотговорно пъровсвятителско служение за „Церкви и Отечеству на полза" – каза отец-протосингелът.

От името на църковното настоятелство на храм-паметник „Св. Александър Невски" и от свое име приветствие изказа Негово Преосвещенство Тивериополски епископ Тихон.

Поздравленията към Българския патриарх Максим продължиха в приемния салон на Синодната палата.

На стр. 3

ХРОНИКА

200 години от мъченическия подвиг на св. Прокопий Варненски

Във Варна по повод 200-годишнината от мъченическия подвиг на св. примчк Прокопий Варненски на **24 юни** в 17,00 часа пристигна частица от мощите на светеца, придружавана от архимандрит Тихон – игумен на манастира „Ставроникита" в Гърция, и монаси от Света Гора – Атон.

Посещаването на светинята се състоя в новостроящия се храм „Св. примчк Прокопий Варненски". В мощехранителницата се пази и частица от мощите на св. Игнатий Старозагорски.

На празничното светогорско бдение присъстваха Техни Високопреосвещенства: Варненски и Великопреславски митрополит Кирил, Видински митрополит Доментиан, Русенски митрополит Неофит, Ловчански митрополит Гавриил, Старозагорски митрополит Галактион, Негово Преосвещенство Стобийски епископ Наум – главен секретар на Св. Синод, архимандрит Антим – протосинкел на Видинска епархия, Комаренски епископ Тихон – представител на Православната църква на Словакия и Чехия, Неаполски и Филипийски митрополит Прокопий – представител на Вселенската патриархия, икоином Нелуц Опря – представител на Румънската православна църква, певци от Софийската духовна семинария под ръководството на протопсалт Любомир Игнатов и множество миряни и гости на града.

На **29 юни** бе отслужена празнична архиерейска свещ-Литургия в храма, съпроводена с литийно шествие, в което взе участие и Представителният духов оркестър на Военноморските сили.

Мощите на светците бяха изложени денонощно за поклонение до 26 юни, когато бе отслужена отново архиерейска св. Литургия, след което светинята бе изпратена обратно за Света Гора – Атон.

Монашеско пострижение в манастира „Св. вмчца Марина", с. Ботево

На **26 юни** – събота – Негово Високопреосвещенство Варненският и Великопреславски митрополит Кирил извърши монашеско пострижение в манастира „Св. вмчца Марина", с. Ботево. Послушникът Росен, воден под мантия от игумена архимандрит Гервасий, пос по нелекия път на монашеството, като получи името Прокопий.

На постриженето бяха и Техни Високопреосвещенства Видински митрополит Доментиан и Русенски митрополит Неофит, Стобийски епископ Наум – главен секретар на Св. Синод, архимандрит Антим – протосинкел на Видинска епархия, икоином Нелуц Опря – представител на Румънската православна църква в София, духовници от епархията.

Облечен в пълно монашеско одеяние и кръст, монах Прокопий по традиция бе поздравен от присъстващите с думите: „Как ти е името, брате? – Спасявай се в Господа!"

След това бе отведен до килията си от Негово Високопреосвещенство митрополит Кирил, от игумена на манастира архимандрит Гервасий, придружени от високочилитни гости и духовници от Варна и околията.

Там кириархът даде духовни наставления на новопостригания монах, като му пожела Божията помощ по молитвите на Пресвета Богородица в изстрадания нелек път към Вечната истина.

Варненски и Великопреславски митрополия

Българският патриарх и Софийски митрополит Максим освети 20 нови антиминса

На **29 юни**, празника на светите първовърховни апостоли Петър и Павел, Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим оглави св. Литургия в столичната митрополитска катедрала „Св. Неделя". В съслужение с първойерарха на Българската църква в празничното богослужение взеха участие митрополит епископ – Зиполски Йоан, храмовото дяконство и четирима дякони.

Да се радуват с празника на всехвалните апостоли и да завършат установения в тяхна чест тридесетдневен т. г. пост с приемане на св. Тайни, бяха дошли десетки софийци.

По време на свещеническото причащение проповед за светите апостоли произнесе старооф. ик. Тоско Казакин. В нея той припомни житейския път, призованото, апостолската дейност и мъченичеството заради Христа на двамата апостоли и това, че макар и пострадали по различно време, по дух и по близост на своите страдания те са едно. "Петър предварил, Павел скоро го последвал" – каза свещеникът.

В края на богослужбата Негово Светейшество даде своя пърсвответителки благослов и изказа благопожелания към всички именници.

По време на св. Литургия Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим освети двадесет нови антиминса. Това се извършва веднъж на няколко години. Осветените антиминси са предназначени за новоизградени храмове в Софийска епархия.

Св. антиминс се използва за извършването на литургия. Той представлява специален плат (лен или коприна) с размери малко по-големи от нарестоящо евангелие. Обикновено на антиминса е изобразено погребението на Господ Исус Христос. В наши дни то е щамповано, но в по-стари времена е било изшивано на ръка. В предния край на плата е вшита частица от мощите на някой светец, а в противоположния стои самоличният подпис на съответния правоправещ архиерей. В буквален превод от гръцки език *антиминс* означава *вместо трапеза*.

Софийска митрополия

Празникът Петровден-Павлия във Верия

По молба на Негово Високопреосвещенство митрополита на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон, Св. Синод на БПЦ даде благословение представител на БПЦ за 16-ото отбелязване на празника Петровден-Павлия във Верия, Гърция, да бъде Негово Преосвещество Величи епископ Сиония, викарий на Видинския митрополит Дометиан.

Българската делегация, оглавявана от еп. Сионий, включваше и архимандрит Поликарп, председател на видинския катедрален храм „Св. вмчк Димитър Солунски", както и монах Максим, брат на Успенския манастир във Видин. На пъл за Верия на 26 юни те се поклониха в женския манастир „Св. Йоан Кръстител", Акритохори, където бяха любезно посрещнати от сестрите на обителта.

На делегацията бе показан новостроящият се манастирски храм, който е по подобие на храма „Света София" в Охрид и се изгражда по старата византийска технология.

След това поклонението се отправиха към новостроящия се в гр. Гумениц мъжки метох на светогорския манастир „Симонопетра" – „Св. Никодим Светогорец", където бяха посрещнати от братята на манастира.

Българската делегация посети и женската св. обител „Св. Георги" и се поклони пред чудотворната икона „Св. Богородица – Параминтия", след което бяха посрещнати подобаващо от сестрите на обителта.

След тези благодатни моменти, представителната църковна група пристигна в гр. Верия, където в манастира „Св. Богородица – Добра" бе посрещната от митрополита на Верия Пантелеймон, както и от представителите на всички поместни православни църкви.

От манастира „Св. Богородица – Добра" те се отправиха към заседателната зала на Община Верия, за да вземат участие в международната конференция на тема „Църква: връзка и дарба според св. апостол Павел".

На **27 юни** в храма на закрилника на гр. Верия – св. Антоний, представителите на поместните православни църкви отслужиха тържествена архиерейска св. Литургия.

Тя бе оглавена от Негово Високопреосвещенство митрополита на Испания и Португалия Поликарп, представител на Вселенската патриархия.

Проповед върху евангелского четиво от неделната богослужба произнесе Негово Високопреосвещенство Йеремия Фуида, митрополит на Гортина.

След богослужението делегатите се отправиха към заседателната зала, където продължиха четенията в международната конференция.

Преди закриването на конференцията представителите и гостите на Павлията се насладяха на концерт, който бе посветен на 1241 новомъченици от Науса, избити от турските пръч 1822 година.

На **28 юни** Величият еп. Сионий прочете българското Патриаршеско и синодално приветствие към форума, като преводач бе архимандрит Поликарп.

С благословението на Негово Високопреосвещенство митрополита на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон, представителите на Руската, Българската и Чешката църква посетиха мъжкия манастир „Св. Богородица Сумела" и се поклониха пред чудотворната икона на Божията майка „Сумела" – велика светиня за малоазийските гърци-понтийци от цял свят.

След поклонението в светата обител, делегатите се върнаха в Верия, където митрополит Пантелеймон представи книга Том 15, която включва миналогодишните лекции на тема „Семейството: Павлово богословие и съвременно разглеждане" и закри международната конференция, като благодари на представителите на поместните православни църкви, на организаторите, на гражданите и благочестивия народ за взетото участие в научната конференция и топлите благопожелания.

Официалните гости и делегати посетиха и се поклониха в манастира „Св. Богородица – Калопетра".

Същата вечер в митрополитския храм „Св. ап. Петър и Павел" бе отслужена тържествена вечерня с тепелбие от Негово Високопреосвещенство Игнатий, митрополит на Димитриада и Алмиру, Гърция. Молитвено участие в богослужението взеха и представителите на православните църкви, гостти на тържествата за Петровден във Верия. Благодатно слово хъм благочестивото Христово множество отправи митрополит Игнатий.

На **29 юни**, когато се чества празникът на първовърховните апостоли Петър и Павел, в митрополитския храм на Верия, нощ-ещо името на Христовите апостоли, бе отслужена съборна архиерейска св. Литургия от представителите на поместните православни църкви.

Св. Литургия бе оглавена от Негово Високопреосвещенство митрополита на Испания и Португалия Поликарп, представител на Вселенската патриархия.

В Божествената света Литургия, съслужиха и: Иринуполски и на Танзания митрополит Димитрий – Александрийска патриархия, Восточноки митрополит Тимотей – Йерусалимска патриархия, епископ Серафим от Беларус – Руска патриархия, Стобийски епископ Давид – Сръбска патриархия, Унгарски епископ Силуан – Румънска патриархия, Велички епископ Сионий – Българска патриархия, Лимасолски митрополит Атанасий – Кипърска архиепископия, митрополит на Димитриада и Алмиру Игнатий – Гръцка архиепископия, епископ Марк – Охридска архиепископия, архимандрит Андрей Борковски – Полска православна църква, както и домакинът Пантелеймон, митрополит на Верия, Науса и Кампания.

Проповед произнесе Лимасолският митрополит Атанасий.

След светата Литургия митрополитът на Верия отправи благодарност и поздравление към архиереите и благочестивото множество, като изтъкна благодатното единство, което в тези апостолски мигове вдъхновя Църквата Христова за неизменно свидетелство за свещената Христова вяра.

Митрополит Пантелеймон награди архиереите с почетния кръст на св. ап. Павел, а придружаващите те делегати с почетното отличие на Верийската митрополия – медал „Св. ап. Павел – I степен".

Делегатите вторлаве с митрополит Пантелеймон се отправиха към сградата на община Верия, където любезно бяха посрещнати от г-жа Хариклия Георгиади, кмет на града, които направи скромни подаръци за своите гости.

Същия ден българската духовна делегация посети един от епархийските манастири на Верия „Св. Йоан Кръстител", където се поклони пред честната глава на св. Климент Охридски, който се пази в тази древна Христова обител.

По стародавна традиция по вечерня архиереите, облечени в пълно одеяние, многобройно свещенство, войска и благочестив народ в литийно шествие се отправиха от митрополитския храм „Св. ап. Петър и Павел" към мястото на проповедта на св. ап. Павел във Верия, където продължи тържествената вечерня.

Митрополитът на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон поздрави отново представителите на поместните църкви, свещенството и народа с приказка на първовърховните апостоли Петър и Павел.

Видинска митрополия

39 години от интронизацията на...

От стр. 1

Негово Светейшество премина покрай многобройния богомолен народ и даде свои патриаршески благослов на десетките християни, дошли да го поздравят.

От името на президента на Република България Георги Първанов поздравителен адрес и дар поднесе г-жа Велислава Дърева. В него се казва: „С почит и признателност подносям своето поздравление по случай 39-годишнината от възкачването Ви на патриаршеския престол... Умело водите Българската православна църква през бурите на времето, свято пазите нейните завети, единство и достоелепие. Утвърждавате нейната изключителна мисия като пазителка на душата, благочестието, като опора на българщината. Във Ваше лице имаме безукорен стожер на нацията, духовен водач на всеки един от нас и Вашата отеческа обич. Всичко това постигате с чистота, със знание, с дълготърпение, с благост, с Дух Светий, с нелицемерна любов, както казва св. ап. Павел. Бъдете жив и здрав, Ваше Светейшество! На многая лета!“

Приветствия, цветя и подарци бяха поднесени и от много други, сред които Йеромонах Зотик, наместник на Руското подворие в България, който развълнуван поздрави Българския патриарх от името на Руския патриарх и Руската православна църква. Поднесено бе приветствие и от името на Румънския патриарх и Румънската православна църква, произнесено от свещеноиконом Нелуц Опря. Топли думи към светейшия патриарх отправи и представителят на църковното настоятелство на митрополитската катедрала „Света Неделя“ – станроф. свещеник. Ми на Миичев, от името на свещеослужителите и служителите при храма. Патриарха поздравиха и мн. др. представители на граждански организации.

Архиереите и софийското духовенство изпълниха многолетствие за Патриарха, за целия български народ, войнството и Президента на Република България.

След приема празничният продължи с тържествен обяд в архиерейската трапезария на Синодната палата.

Весела ИГНАТОВА

Пренасяне мощите на преподобния наш отец Йоан Рилски Чудотворец

На **1 юли** Българската православна църква чества едно от най-светлите събития в своята богата история. На тази дата през 1469 г. братството на Рилската света обител прие отново мощите на своя праи игумен и закрилник, св. Йоан Рилски Чудотворец, които до този момент се намираи в старата българска столица – Търново.

От тоии деи и до днес свети Йоан никога вече не е напускал своя дом. Неизбройно е числото на монасите, които са му служеи и са го възхвалявали с устата си и с трудовете си. И днес, както и преди 541 години, радостта за светата Рилска обител е голяма. И сега, както и тогава, в това тържество съучастваи в едно и монаси, и миряни. И днес българите християни пазят спомена за светеца и го почитат като закрилник, чудотворец и молитвеник за целия ни род.

Празникът Пренасяне мощите на преподобни Йоан беше отбелязан с всенощно бдение, на което присъстваха поклонници от цяла България, дошли да получат благословеното на светеца.

Празничната богослужба беше предстоявана от игумена на обителта, Негово Преосвещенство Адрианополски епископ Евлогий.

От седмици миряни от различни краища на страната бяха резервирали голяма част от килиите на манастира. Празника уважиха свещеници, монаси и монахини от различни епархии.

За втора поредна година на лявата певница застанаха псалти от източно-пъровния хор при Румънската патриаршия – „Троно“. Те също пропътуваха почти осемчасовото разстояние от гр. Букурещ до Рилския манастир, за да принесат хвалебни песни на богоугодиля и образец на подражание за всички християни, св. Йоан Рилски. За разлика от миналата година, сега вече и събратята от Румъния разполагаха със служба „Пренасяне мощите на преподобни Йоан Рилски“ на румънски език и така в пълнота се изпълни литургичният призив, с single уста и с single сърце да възпеем Бога. По време на антифонното пеене бяха интерпретирани редица общирни образци, писани специално за всенощните богослужения, от църковните византийски автори.

Вечерното и утринното богослужение бяха съвръзани. Малката вечерня беше отслужена в 17, 00 ч., а бдението започна в 20, 00 часа. Преосвещеният игумен беше посрещнат на входа на съборния храм „Рождество Богородично“ от свещеносъслужителите и като застана на определеното за архиерея място, благослови всички присъстващи поотделно. Литията беше отслужена в задната част на храма, а след песнопението „Богородице Дево“ и предложението на петохлебието, всички с умиление изслушаха Шестопсалмието. По време на прочитането на каноните, по установения устав епископ Евлогий помаза братята и поклонниците с елей от кандилото на свети Йоан за здраве. Бдението завърши около 02, 00 ч. сутринта. Всички се оттегляха, за да си починат преди св. Литургия. Нейното начало бе дадено в 09,00 часа. Храмът бе изпълнен от поклонници, голяма част от които очакваха да се приобщят със светите Дарове. В края на службата бе осветено и коливото. Много родители бяха довели и децата си.

В своето приветствено слово преосвещеният епископ Евлогий разказа за тържеството, с което светите мощи бяли посрещнати в обителта и припомни за значението на вечното присъствие на преподобни Йоан сред българския народ. Той изказа благодарност към сьслужителите отци, както и към псалтите от двата клироса, които не само че създадоха необходимата атмосфера за тоия голям празник, но и оставиха траен спомен у всички с умилителните църковни химни, които изпълниха на славянски и на румънски език.

През цеия ден потокът от хора не секна. Един по single от трьгнаиа и всички гости на светата обител, с радост в сърцата от съпреживяните мигове и в очакване на нови и благословени срещи.

Слава на тебе, Рилска похвало, стълбе на нашата вяра и крепосте на нашата надежда!

Рилска св. обител

ДОКУМЕНТИ

До г-н Бойко Борисов,
министър-председател
на Република България,
София

Копие:
До Негово Превъзходителство г-н Стефано Бенацо, посланик на Република Италия в България, София

ОБРЪЩЕНИЕ

на Светия Синод на Българската православна църква – Българска Патриаршия относно присъствието на християнските символи на обществени места

(по повод дело № 30814/06 на Европейския съд по правата на човека)

Светият Синод, съгласно протокол № 26 от 18.06. 20010 г., намира за необходимо да се обърне към Вас, за да изразите становището на Българската православна църква чрез Българската държава и нейния процесуален представител в Европейския съд по правата на човека в Страсбург в подкрепа за Италианската държава при гледане на делото пред Голямата камара на Съда относно отмяната на поставяното на разпятието в училищата по решение на съда от 2009 година.

Убедени сме, че тя фундаменталните въпроси на Църквите в Християнска Европа, включително и Българската православна църква, както и държавите, които чрез международно съглашение са предоставили компетентност на Европейския съд по правата на човека, трябва да заемат категорично становище относно допустимата мяра на намеса на Съда по въпроси, които засягат екзистенциалния въпрос на всяка една основна Църква в държавите на Европа, което е въпрос на признаване на значимостта на Църквите поради духовни, културни и исторически фактори.

Не трябва да се оставя без внимание позиция както от страна на държавите, така и от страна на Църквите, когато защитата на индивидуални човешки права, в това число и правото на вероизповедание се използва, за да се дават пропъркъи от страна на Съда на държавите да накърняват Единството на признатите от тях църкви за държавни, официални или традиционни или да игнорират символите на християнството, за да осигурят чрез равнопоставеността с другите религии „плурализъм в едно демократично общество“.

Европейският съд по правата на човека не може да налага на държавите обща рамка на поведение и законодателно отношение към основните църкви в държавите и символите на тези църкви, което е въпрос на национален суверенитет, основаващ се на историческа и културна приемственост, която е съхранила такъвта на европейската християнска цивилизация.

Светият Синод на Българската православна църква подкрепя инициативата и идеите на 37-те професори по право от 11 страни по света, разпространяват чрез информацията на Catholic New Agency, които се обявяват в подкрепа на италианската държава пред Голямата камара на Съда в Страсбург.

В становището на 37 професори по право се казва: „Опитът да бъдат отхвърлени религиозните символи и идеи от обществения живот е безразсъден, тъй като религиозните символи и идеи се явяват важна част от общата тъкан на европейската цивилизация. Ако бъде премахнат този важен елемент, цялата тъкан ще се разпадне“.

Позицията на италианската държава и присъединилите се държави и неправителствени организации спрямо практиката на съда в Страсбург е пример за Българската държава да отстоява националната си позиция за защита на законодателния избор БПЦ да се признава за юридическо лице по силата на закона, което е изразено най-добре в тезата на 37 професори по право пред Съда: „Като се има предвид различното отношение към религията в различните страни на Европа, е безсмислено да се търси и поставя „общият знаменател“ за светско на всички. Европейският съд по правата на човека е длъжен да предоставя на различните държави свобода самостоятелно да регулират своите отношения с религията в зависимост от националните традиции, история и култура“.

Ето защо все повече се задава и ще се задава въпросът за мярата на намеса в устоите на вековно утвърдени християнски църкви и принципи от страна на съдилищата, в това число и съда в Страсбург, който е създаден по съглашение между държавите по силата на международен договор.

Българската православна църква всякога е отстоявала принципни позиции, когато става реч за отстояване на националната идентичност на българската държава, която се основава и на източното православие, както и в отстояване на общохристиянските ценности, поради което сме мотивирани да изразим нашата позиция с обръщение към държавата, за да я представи чрез своя процесуален представител пред Европейския съд по правата на човека.

С уважение,
Председател на Св. Синод
† МАКСИМ, Патриарх Български

ИЗЯВЛЕНИЕ НА СВ. СИНОД НА БПЦ по повод гей-парада в София на 26.06.2010 г.

Във връзка с насрочения за 26 юни 2010 г. гей-парад в София Светият Синод, клирците и православните християни – членове на паствата Българска православна църква, категорично се противопоставят на тази публична, безцеремонна и срамна демонстрация на содомския грях, изявата на който нарушава правата им. Той има гибелни последици за физическото и духовното здраве на хората, руши традиционните устои и ценности на българския народ и внася съблазън в мироледа на нашите деца и младежи.

Светият Синод призовава властимащите да забранят провеждането на тоза Содомско сборище, а гражданите – да не участват в тази „мерзост на запустението“ (Дан. 9:27), която си позволява да се противопоставя на реда, вложен в нас и света от Бога – Творец на всичко видимо и невидимо.

Призоваваме родителите да предпазят децата си да бъдат свидетели на тази голяма съблазън.

Нека всички изразим своето несъгласие с тази проява, която нарушава богообразното достойнство на човешката личност, възвишеното значение на семейната любов между мъжа и жената и устоите на обществения морал.

Отправяме молитва към всеблагия Бог за вразумление, покаяние и изправление на обладаните от тоиа смъртен грях и за приобщаването им към спасителните евангелски истини, тъй като са „блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога“ (Мат. 5:8) и ще се приобщят към чистата любов, радост и красота на Божието царство.

Седми международен фестивал на православната музика „Пресв. Богородица - Достойно есть" - Поморие

СЪБИТИЕТО ПО ДНИ

Тази година седмото издание на фестивала се проведе от 9 до 13 юни. За участие в него бяха одобрени 31 състава от 7 държави: България – 16, Сърбия – 3, Русия – 3 и по един от Украйна, Молдова, Латвия и Сърбска Република. Общо в фестивала участваха близо 920.

В класна следобед на **9 юни** пред хор „Св. Рождество Богородично" на крайморската град, облечен в концертните си костюми, се събраха всичкия участници. По установена традиция фестивалът започна с литийно шествие, предвождано от духовенство от Бургаска и Варненска духовни околии. Шестимата премина през централния градски площад, за да достигне

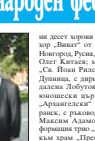

Митрополит Йоаникий и клетвите г-н Петър Златанов

страни за обща борба против кошите на лукавия, чиято цел е да разделя християните, за да погубя по-лесно душите им". На уводните организатори митрополит Йоаникий изказа благодарност за успешната им за това, че с всяка изминала година фестивалът събира в общение все повече православни от цял свят.

Приветствие към участниците отправиха изпълнителният директор на фестивала г-жа Дафинка Стаева и кметът на Поморие инж. Петър Златанов, който обяви фестивала за открит.

Г-жа Елиа Христова, секретар на фестивала, представя

Хор за изцелителна пеня при Българското църковно подворие в Москва

до морето, в всеки ваза изваяна изящно от бели мрамори и разноцветни бижута.

С особено внимание и клопчиво внимание от домакини „Св. Рождество Богородично" бе посрещнат Синевийският митрополит Йоаникий, който отслужи водосвет за здраве и просия. В чиновосъдействието вземе участие дирижиращ хора Перотей – игумен на Поморийския манастир, старото ръкоположен за Панаийот Чайрова – архиерейски наместник на Варненската и Преславска епархия, протойерей Иван Стойков – председател на бранда домакини от Бургаска духовна околия. Сред официалните присъстващи бяха кметът на Поморие инж. Петър Златанов, членовете на изпълнителната комисия, обществени и обществени.

Негово Високопреосвященство Йоаникий подари на многобройните участници и подчерта, че от всяка страна е свет на християнската и духовната. Затова ним поежела да дерпзнет и да предаст чрезтоа пъта на дъхомата радост и спасение. А където е Божиет инж е сбрани двама или трима, там е и Бог сред тях. Още повече, Бог е сбрал и ние, дедо е да пеем на Господа с една уста и едно сърце. Защото за християнското песнопение не е достатъчно да имаме хубав и мелодичен глас, но преди всичко да имаме любов в сърцата си. Затова цеста на фестивала освен просвета на Божиата Майка, да обедини правоверните от различните страни на общата ниви на християнската вяра, чиято цел е да разделя християните, за да погубя по-лесно душите им". На уводните организатори митрополит Йоаникий изказа благодарност за успешната им за това, че с всяка изминала година фестивалът събира в общение все по-вече православни от цял свят.

Приветствие към участниците отправиха изпълнителният директор на фестивала г-жа Дафинка Стаева и кметът на Поморие инж. Петър Златанов, който обяви фестивала за открит.

Г-жа Елиа Христова, секретар на фестивала, представя отбора на домакина, Славянска беседа „Св. Климент Охридски" – гр. Поморие, Минска общест, с диригент Оксана Зодорожна.

В първия ден на МФПМ „Достойно есть", **10 юни**, се проведе и нощ на концерт от музикалния християнски фолкор. В нощ бяха изпълнени песните, которе се представят на конкурсите в фестивалните изпълнения на песен хор „Славянски звуци" при фондация „Славяни", София, с диригент Милен Иванов – пенеа, композитор и диригент, автор и водещ на предавания „Българска християнска" на БНТ. Следвана бе изпълнения на: хор „Дъхкото" (оливкова вълна, мъка) от гр. Кишинев, Молдова, с диригент Виктор Бандрас; женски хор при храм „Успение Богородично" – Бургас, с диригент Милена Спасова; формация „Да Константин Преславски" – Варна, с ръководител Николай Николов, който е клирсоси пеня и е ученик в 10 кл. на НГХИ – Варна, в коритите също са ученици от 9 до 12 клас; хор при храм „Св. Георги" – гр. Самара, с диригент Марина Синицина, който неизменно не десет хорови формации: хор „Виват" от гр. Нижни Новгород, Русия, с диригент Олег Катаев; мъжки хор „Св. Йоан Рилски" от гр. Дрезина, с диригент Магдалена Добулева, детско-юношеския църковен хор „Арванитски" от гр. Скопие, с ръководител отец Максим Адамов; дамска формация трио „Херувими" към храм „Преображение Господне" – Поморие, с ръководител Рада Джафарова, впечатляваща с невероятната лекота на мощодийности са изпълнение, които е редкост за женски глас; хор при храм „Св. Никола" – гр. Лвов, Украйна, с диригент Евгений Карпович; дамски хор „Благовест" при храм дамски – „Св. Рождество Богородично", гр. Поморие, с диригент Йорданка Панчева-Тъджарова, които е едни от новаторите за проекциите на МФПМ в Поморие и е чест на Сдружението „Ушаковски" при храм „Успение Богородично" – гр. Красноярск, Русия, Красноярска област, с диригент Надежда Тяпкина; смесен хор „Мъжки кум" от Белград – диригент Драгиша Матич-Марович. Вторият ден завърши с великолепно изпълнение на мъжкия камерен хор „Гудуламу" – Пловдив, с диригент Веселин Телева.

Третият пореден концерт – **12 юни**, бе открит от първоначения хор при храм „Св. Георги Победоносец" – Кардужа, с диригент Мирослав Владикин. Той продължа с изпълнения на: смесен хор „Сеянка" при НЧ „Доростол" – Силистра, с диригент Димитър Бонев (диригент и на Софийска хоровска университет. С песнопения от смесеен хор „Тик-Так" – Стара Загора, с диригент Елия Тропеца, които пред 2000 г. на хорен конкурс в Гърция печели награда за най-добър диригент; детски хор „Вира" от гр. Мъжи, с диригент Елена Лащинска; мъжки хор за изпълнения изключително пени Българското църковно подворие в Москва, с диригент Сергей Галков – хорът е создаден през 2007 г. с благословеството на предстоятеля на Българското църковно подворие в Москва – Негово Преосвященство еп. Игнатий; младежкия хор „Аинс" при храм „Св. Тропиц" – гр. Шчолково, Московска област, с диригент Анна Медведева; камерен хор „Св Българската академия на науките – София, с диригент Мария Вълчанова-Любенова, смесен хор „Земгале" от гр. Йелгава, Латвия, с диригент Айгарс Мерк, корнайстор в Латвийската национална опера; хор при храм „Св. Тихон, патриарх Вселенски" – гр. Клин, Московска обл. с диригент Дмитрий Бондарев, преподавател по теория на хорови партитури в Православния Свето-Тихонския университет. С песнопения от смесеен хор „Тик-Так" – Стара Загора, с диригент Елия Тропеца, които настоятелство на храма домакин „Св. Рождество Богородично", в подкрепа, че на наличието на високо ниво на само красивите гласове, но и сфера смирено и чисто. Накрая отано показа всичко участници на фестивала, носещ чудото пресвято инж „Достойно есть".

В неделния ден – **13 юни** митрополит Йоаникий при отслужаването на свещта Литургия отличи председателя на организационния секретариат на МФПМ и предстоятеля на храма домакин, протойерей Иван Стойков, с орден „Кръст".

Следа кръв на литургията се сбъдна и заключителния концерт с участието на всичкия съставе, на който бе изразена и изразителна грамота. Седмият фестивал „Достойно есть" бе закрит от кметъ г-н Петър Златанов с пожелания за нова среща през 2011 година. Радостно многолетие изпълнили хорова и участниците в отличения, комисии, следствия от изпълнения на „Ангелски" – подзадъдъ – „Да" и „Ангелски" – „против" пожелания в Бургаскоблаага музикал.

Лейтмотив бе представяне от проф. д. ин. Стефан Хубов от Шуменския университет „Св. Константин Преславски". Отличителното за отчет, Иван Мрус и, че не може да бъде характеризиран като стилизиран само в една области, а по-скоро като ерка комплексна личност, която по бесстилистичния предстаа Преславския на православна музика, консултант е на международния фестивали и деен публицист – материалите му са представени в New Grove Dictionary. От 2007 г. е професьор, ръкоположен в Бургаска епископия.

По время на „Ангелски" – „против" пожелания в Поморийска епископия, Иван Мрус проведе радиотаото на набляхаемо на по-подробната сред отделните надоначени православни шедьоври. Неотбъдни шбо бе, че при балканските народи цвете в отдадена в православната музика – тази на монодийното пение и на полифонията, се сметнатат приоритет. На Бан-

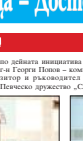

Хор при храм „Св. Георги", гр. Самара, Русия

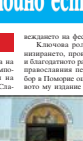

Студентски хор „Гудуламу", Пловдив

Смесен хор „Славянски звуци" при фондация „Славяни"

Академичен хор „Кралгуи музикал", Белград (на откритие сцена)

КРАТКА СПРАВКА

Вече над 1000 души от българският град Поморие приеха Пресвета Богородица Майка с тази чудна

Смесен хор „Сеянка", Силистра

Пеяческо дружество „Славянска беседа", София

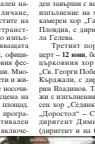

Камерен хор „Сплитарче" и детски хор „Вира", гр. Минск

Протоиерей Иван Стойков и старшор. ин. Панайот Чайров

ЛИТУРГИЙНОТО ТЪРЖЕСТВОНА ПРЕСЛАВЯНЕТО „ДОСТОЙНО ЕСТЬ"

11 юни – отшаемующият ден на МФПМ „Достойно есть", бе белязан с чудно правимо единство в деня дух и с „деня уста" на многото и красиви

Смесен хор „Сеянка" при Силистренска епископия

Пъвнитъ хора, с диригент Ирина Ивановна Тяпкина, бе смесен хор „Сеянка" при Силистренска епископия. Ръководителка на хора е Ирина Ивановна Тяпкина. Хорът е основан преди 3 години. Хорът е с 3 години. Хорът е с 3 години. Хорът е с

ГОСПОД В ОБРАЗА НА ЖЕНА

Св. Николай **ВЕЛИМИРОВИЧ**

Притчата за десетте драхми

Можете ли да си представите, че в две от Своите притчи Спасителят е представил Себе Си в образа на жена? Една е за жената, която взела три мери брашно и замесила тесто. Но първо ще обърнем внимание на другата, в която Господ ни разказва за жената, която изгубила една от своите десет драхми. Това са двете най-загадъчни притчи на Спасителя. Тази за изгубената драхма може да бъде представена само с един кратък цитат: „Или коя жена, имайки десет драхми, ако изгуби една, не запала светило и не помита къщата и търси грижливо, докле я намери? А като я намери, свика приятелки и съседки и казва: порадвайте се с мене, защото намерих изгубената драхма“ (Лука. 15:8-9).

На пръв поглед тази притча е толкова проста, едва ли не – детинска, че читателят на Евангелието не се вглежда особено много в нея. Да, но в тази проста притча е разкрита тайната на вселената.

Погледнати в буквален смисъл, тя буди недоумение. Жената изгубва една единствена драхма. Но и всичките десет драхми не представляват голяма сума – на практика това трябва да е много бедна жена, щом притежава само десет драхми. Да приемем обаче, че намирането на изгубената драхма представлява нещо изключително ценно за нея. Но пак не откриваме логика, защото, щом е толкова бедна, какво я кара да пали светлина, да помита къщата и да кани всички приятелки и съседки, за да споделят радостта ѝ. И то само заради една драхма! Що за прахосване на време: светило да пали, къща да подреждa! Освен това, покани ли на гости съседките си, ти има задължението – според повелите на източната традиция – да ги нагостиш, а това е прекомерно разхищение за една бедна жена, но и утвърдена практика, която не може да бъде пренебрегната.

Да обърнем внимание освен това, че тя кани не само една жена – нещо, което ще намали разходите ѝ, тъй като ще може да я почерпи с нещо съвсем скромно. Тя кани много приятелки и съседки, което ще рече, че дори да ги почерпи скромно, разходите ѝ ще бъдат далеч по-вече от намерената драхма. Къде тогава е смисълът да търси така гриж-ливо изгубената драхма и да ликува при нейното намиране само за да я изгуби отново, но по друг начин? Опитаме ли да погледнем буквалната логика в тази притча, тя не се побира в традиционните рамки и оставя впечатление за нещо преувеличено и непонятно. Да потърсим тогава нейното скрито, тайнствено послание. Кои е жената? И защо точно жена, при положение че е по-характерно мъжете да губят пари в ежедневната практика? Чия е къщата, която помита и изпълва със светлина? Кои са нейните приятелки и съседки? Ще намерим отговорите на тези въпроси, ако вместо буквалния, потърсим духовния смисъл на тази притча. Господ е казал: „търсете, и ще намерите“ (срв. Мат. 7:7).

Тази жена е образ на Самия Иисус Христос, Сина Божи. Неговите десетте драхми, Той е Този, Който загубва едната и тръгва да я търси. Тук не става дума за някакви златни или сребърни монети. Според православните богослови числото десет е символ на завършеност и пълнота. Девет-те неизгубени драхми са деветте ангелски чина. Сам по себе си броят на ангелите е непостижим за тленния ум. Изгубената драхма представлява човечеството като цяло. Ето защо Христос Спасителят слезе от Небесата на земята, в Своя дом, и запали светило – светлината на богопознанието. Той помете дома Си, т. е. очисти света от дяволската нечистота. И намери изгубената драхма – грешния, изгубен човешки род. После (след славното Си Възкресение и Възнесение) Той повика Своите приятели и съседи, т. е. безбройното Небесно войнство от херувими и серафими, ангели и архангели, и разкри пред тях Своята голяма радост. Радвайте се с Мен. Намерих изгубената драхма! Това ще рече: намерих човешкото, за да запълнят в Царството небесно онази празнота, която се отвори след падането на гордите ангели, отстъпили от Бога. В края на времената броят на намерените и спасени души ще бъде милиарди, или според езика на Писанието – ще бъдат безбройни като звездите в небето и пясъка по морския бряг.

Господ е представил Себе Си в образа на жена, защото жените са по-грижливи и по-усърдни като стопани, къщовници и домакини. Щом съзрем това обяснение в тази толкова кратка притча, представена само в две изречения, има няма да потръпнем в душата си, осъзнавайки че тя съдържа цялата трагедия – видима и невидима – на света. Тя ни обяснява защо Синът Божи е слязъл на земята. И хвърля ярък лъч светлина върху историята на човечеството и трагедията на всеки отделен човек. Тя ни открива необходимостта да вземем спешно решение, защото животът отминава бързо: дали искаме, или не искаме да бъдем изгубената драхма, намерена от Христа. Христос ни търси. Ще се крием ли, или ще My позволим да ни намери преди смъртта да ни скрие от Него, от света и от живота?

Въпрос на лична воля е дали ще приемем, или ще обърнем гръб на зиждителния въпрос. След смъртта ни той ще стане безпредметен и никой няма да очаква отговор от нас.

Притчата за трите мери брашно

Иречe пак Иисус: „На какво ще оприлича царството Божие? Прилича на квас, що го взе жена и тури в три мери брашно, докле възкисна всичкото. И минаваше през градове и села, като поучаваше и сливаше към Йерусалим“ (Лука. 13:20-21).

Това е друга Христова притча, която звучи загадъчно и непонятно. Нейният сюжет е взет от реалността на всекидневието и описва нещо съвсем ясно и просто. Стопанките в семейството са майсторки в приготвянето на хляб още от древни времена; те взимат брашно, поставят го в купи, прибавят квас, замесват тесто и го изпичат. Хилядолетия наред това е било ежедневно задължение за всяка домакиня и на Изток, и на Запад. Но на никого не му е хрумвало да използва тази ежедневна практика като образ или символ на Царството Божие. Единственият Господ Иисус Христос – тъй като в Неговите очи нема банални и маловажни неща, – решава чрез тази най-обикновена всидневна работа да ни обясни нещо удивително и необикновено. Възможно е да използва описание на труда на Собствената Си Майка.

Нека читателят на Евангелието се замисли над следните въпроси: Защо Христос е избрал за пример жена, а не мъж, след като мъжете също са майстори на хляб от векове насам? И защо закваскен хляб, при положение че широко употребяван е бил и безквасния? И защо жената взима три мери, не една, две, четири? И накрая, каква връзка или сравнение можем да открием между Царството Божие и кухненската работа на една домакиня?

Не намерим ли отговор на тези въпроси, как ще разберем смисъла на притчата? Само че, ако в търсенето на отговор не използваме духовен ключ, ще се обръкаме още повече. Всички притчи разказват за нагледни незначителни неща, но техният истински смисъл е вложен много по-дълбоко. Допадат ни при прочит и ги виждаме като очевидни по съдържание, но по своя смисъл те са съсредоточени в духа и духовното.

Духовното тълкуване на тази притча е двупосочно по своя характер. Първата му страна засяга трите основни човешки раси, а втората – трите най-важни способности или сили на човешката душа. С други думи, забележителното и необикновеното в тази притча е представянето на човешкото спасение като процес на историческо и персонално развитие.

От синовете на Ной – Сим, Хам и Яфет – са произлезли три човешки раси след Великия потоп: семити, хамити и яфетиди. Това са трите мери брашно, в които Христос поставя Своя небесен квас – Светия Дух. Което ще рече, че Той е дошъл като Месия и Спасител на всички човешки раси и народи. И както с помощта на квас една жена може да превърне обикновеното брашно в хляб, така и Христос – чрез Светия Дух – превръща обикновените човеци в чеда Божии, в безсмъртни обитатели на Небесното царство. Поради тази причина православното учение нарича светците земни ангели или небесни човеци, защото след като са „възкиснали“ от кваса на Светия Дух, те вече не са обикновено брашно, нито безквасни земни сладкиши, а квасен хляб, който със своето нидагане е промени формата си. Според Библията безквасният хляб е хлябът на робите, докато квасният е за свободните човеци, чедата Божии. Именно поради тази причина Православната църква използва за светото Причастие квасен хляб. Целият процес на квасене започва през онази първа Троична неделя, или Петдесетница, когато Светият Дух слязъл върху апостолите. Оттам насетне развитието на този процес продължава и до днес и ще продължава до края на времената, когато всички ще получат свои квас. Това е историческото тълкуване на тази загадъчна притча за жената, която замесила хляба.

Второто тълкуване е психологически и личностен план и засяга трите най-важни човешки способности или сили на човешката душа: ум, сърце и воля, или иначе казано, силата и способността на човека да мисли, да чувства и да има личен избор в своите постъпки. Това са трите невидими за очите мери в душата на вътрешния човек. Тези три сили или остават напълно безквасни, както хляба на робите, или получават своя квас от беззаконието и лицемерието. Ето защо Христос казва на учениците Си да се пазят от фарисеите, тъй като те предлагат кваса на лицемерието, или кваса на света и човеците, които отслабва силите на душата и я оставя немощна и осакатена. Но Христос реши да укрепи душевните сили на човека и донесе на земята нов квас. Хората, прели тоги небесен квас чрез кръщението и името на Света Троица, се наричат синове и дъщери Божии, наследници на вечното Царство. Те не умират, защото дори когато напълнат телата си, животът у тях остава и това е живот вечен. Тоги небесен квас ги изпълва със светлината на разума, силата на небесната любов и красотата на добродетелта. Така трите сили на душата се развиват в паралелна хармония и ни въздигат към небето, към съвършенството. Нека помним, че Господ ни е казал: „Бъдете съвършени, както е съвършен вашият небесен Отец“.

В тази притча Христос използва образа на жена, а не на мъж, и сравнява Себе Си с майсторка на хляб, защото жената като майка и съпруга приготвя хляба за семейството си с голяма любов, докато мъжете пекат хляб найвече за продан и печалба. Всичко, което Христос прави за човечеството, е родено от неподправена любов, ето защо Той сравнява Себе Си с майсторка на хляб. С това представихме и второто тълкуване, но и то, и първото са вероятно прочит на притчата. Историческите и психологическите нюанси в посланието на тази проста притча наподобяват разклоненията на голям дъб, поникнал от обикновен жълъд, защото тя действително е великолепна по своя исторически обхват и дълбоко психологическо проникновение.

Из „Православен живот“, бр. 5 и 6, 1951 г.
Превод от английски:
Анжела ЛАЗАРОВА-ПЕТРОВА

ИНТЕРВЮ

С ЖЕЛАНИЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

– Ваше Високопреосвещенство, бихте ли споделили, за първи път ли пристигате в България и какъв е поводът за това посещение?

– За първи път посещавам България и съм тук по покана на Философския факултет на Софийски университет, за да ми бъде връчена почетната степен „доктор хонорис кауза".

– Стана ясно, че по време на посещението си в страната ни сте подписали с ректора на СУ „Св. Климент Охридски" и споразумение за сътрудничество. В какво ще се изразява това сътрудничество?

– За момента това е едно предварително споразумение, с което ние заявяваме принципното си желание за сътрудничество. Впоследствие, с течение на времето, предстои да се уточнява в какво точно ще се изразява това сътрудничество.

– Ще се разработят отделни проекти в различни области?

– Да. Едната насока, в която биха могли да се разработят такива проекти, е например обмяна на опит и информация между катедрата по библиотекознание към Философския факултет на СУ и школата по библиотекознание към Ватиканската библиотека, като две школи с еднакво поле на дейност.

Много вероятно е това сътрудничество да обхване и размяна на информация, издания и публикации, както и съвместни изследвания между Ватиканската библиотека и Университетската, и Националната библиотека. От голяма значение и за двете страни би била размяната на ръкописи и документи, които се съхраняват във Ватикана и касаят българската история, както и на документи, които се съхраняват в България и представляват интерес за Ватиканската библиотека, върху микрофилми или на друг електронен носител.

От българска страна има голям интерес и към секретния архив на Ватиканската библиотека, който е много по-голям от самата библиотека и където се съхраняват документи, отнасящи се не толкова до развитието на българския език и историята на България, колкото до отношенията между Източната и Западната църква.

– А предвижда ли се сътрудничество в областта на изследването, реставрацията и съхраняването на ръкописи и старопечатни книги?

– Консервацията, запазването и съхраняването на ценни документи и ръкописи се осъществява в две насоки. Едната е: свалянето или репродуцирането на документа по фотографски път, на електронен или цифров носител. Според утвърдената ни практика едно копие се пази при оригинален документ, а друго се изпраща за съхранение в далечна точка на света с цел, в случай на война, природен или друг катаклизъм, поне едно копие да се запази. Ние, във Ватиканската библиотека, усилено работим в тази насока и през октомври месец започва процесът по дигитализация на документите, съхранявани в библиотеката.

Другият важен аспект от работата по запазването на документите е консервацията и реставрацията на оригиналите. Това е едно широко поле за сътрудничество: размяната на опит в областта на създаването на оптимални условия за съхраняване на документите, различни техники и нови технологии за реставрацията на повредени документи, както и различни методи и нови технологии за разчитането на палимпсести (б.а. пергамент, който е използван два или три пъти чрез изтриване или изтриване на стария текст). Знаете, че пергаментът е скъп и труден за направа материал и нашите предци са имали обичая да го използват няколко пъти, като остъргвали един текст, за да напишат друг. Така върху един лист пергамент понякога откриваме по 3-4 слоя текст един върху друг.

Нашата задача сега е да сваляме слой след слой, докато стигнем до протослоя, най-стария слой. Преди процедурата за разчитане на оригинални текст на такива ръкописи изискваше използването на специални химикали, ултравиолетова светлина или видикон камери. В момента с една японска фирма проучваме възможността да разчитаме отделните слоеве в един палимпсест, без да ги сваляме, използвайки технология за различно оцветяване на различните слоеве.

– Това, което ми разказахте, е впечатляващо съзвучие между древност и модерни технологии и вероятно обединява усилията на много хора?

– Да, имаме различни специалисти, лаборатории, фотографски отдел... Естествено има нещо, които са твърде сложни и скъпи за осъществяване, изискват специални умения и ние, вътреки че поставяме печата на Ватиканската библиотека, ги възлагаме на външни изпълнители при взаимноизгодни условия.

Например при нас е най-старият запазен ръкопис на гръцки на Менологията на Василий II, от XI век (б.а. – менология – гръцки корпус със житія на светии). Изключително ценен е и е голяма художествена стойност. Повече от половината от всяка страница е изрисувана с прекрасни миниатюри върху златен фон. Преди години Атинският археологически институт имаше желание да отпечата този ръкопис, но ние му обяснихме, че това ще е изключително скъло и сложно начинание. В крайна сметка с тази задача се зае един издател от Испания, с когато работим в сътрудничество. Той изработи факсимилната на този ръкопис и, съгласно договорката ни, предоставя безплатно 150 екземпляра на Атинския археологически, 50 на Ватиканската библиотека, няколко от които оставяме за съхранение, другите предоставяме на палата за представителни нужди

От 8 до 12 юни кардинал Рафаеле Фарина, ръководител на Секретния архив на Ватикана и библиотекар на Светия престол, бе на посещение в България. На 10 юни в залата на СУ „Св. Кл. Охридски" той бе удостоен с титлата „доктор хонорис кауза" и произнесе академично слово. В рамките на визитата си той се срещна с високопреосвещените митрополити Видински Доментиан и Русенски Неофит, както и с директора на Националната библиотека „Св. Кирил и Методий", с директора на Университетската библиотека, с ректора на СУ „Св. Климент Охридски" и с директора на Центъра за славяно-византийски изследвания „Иван Дуйчев".

Кардинал Рафаеле Фарина е роден на 24 септември 1933 г. в Бюнаделберо (Италия). На 14 г. постъпва в новициат при салезианските в Неапол. Учи философия и теология в Папския салезиански университет в Торино. Ръкоположен е за свещеник през 1958 година. През 1965 г. става доктор по Църковна история в Папския Грегориански университет. Неговият докторат върху Евсевий Кесарийски е отличен със златния медал на университета. От 1965 г. до 1997 г. е професор по Църковна история в Папския салезиански университет в Рим. Бил е секретар на Папската комисия по исторически науки във Ватикана в периода 1986-1997, президент на Комитета на ректорите на папските университети и председателят на Светия престол в Асоциацията на европейските университети. От май 1997 г. е назначен за префект на Ватиканската апостолическа библиотека. На 24 ноември 2007 г. е въздигнат в кардинален сан от папа Бенедикт XVI.

– за подарци, а една част остана за продажба при издателя. Този тристранен проект се осъществи под патронажа на испанската царица София, която е гъркиня и е православна.

Ние, както и всяка библиотека, сме разкъсвани между желанието да опазим за идните поколения достигналите до нас ценни документи и разбирането, че тези документи съвремението трябва да бъдат достъпни за ползване от нашите съвременници, за да бъдат проучвани и използвани за различни научни разработки. Търсим начини, за да постигнем баланс. Най-добрата известна техника за запазването на документите е микрофилмът, но това е една доста сложна и скъпа технология. Затова ние се насочваме към сваляването на копия върху диск, който макар и да има малка трайност – 5-6 години – може лесно да достигне до много хора и да направи документа достъпен за проучвания. Вече всички библиотеки се насочват към използването и, за да се запазят оригиналите и съвременно документът да е достъпен.

– Благодарение на тази технология много българи за първи път успяха да се докоснат и да „разкъсят странищите" на т. нар. Лондонско четвероевангелие, което по произход е българско, дело на монах Симон от Търновската книжовна школа, датира от 1355-1356 г. и е правено по поръчка на цар Йоан-Александър.

– Впечатляващо!

– Ваше Високопреосвещенство, когато говорим за Ватиканската библиотека, за какви мащаби всъщност говорим: като брой ръкописи, печатни издания, отдели, но и като отрязък от време, който обхващат те?

– Ватиканската библиотека е основана в средата на 15 век от папа Николай V, когото някои сравняват с Птоломей, основателя на Александрийската библиотека. Това е времето, когато са създадени и другите важни библиотеки в Италия и цяла Европа, като Лондонската, например. По това време книгите са ръкописни, затова началото й е поставено именно от голям брой ръкописи. Към папската библиотека с около 350 ръкописа, ползвана дотогава само от Римската курия, папа Николай V прибавил и личната си библиотека от впечатляващите за времето повече от 150 ръкописа, създавайки библиотека с публичен характер, достъпна за всички, в специално определено за целта място във Ватиканския дворец. По-късно с появата на инкунабулите (б.а. – древни печатни книги, датиращи от 1500 и 1600 г.), в библиотеката влизат и голям брой такива книги – повече от 8 000. Но съдържа на Ватиканската библиотека са нейните ръкописи – те са нейната характеристика. Друга характеристика на Ватиканската библиотека е нейната универсалност. Що се отнася до дисциплините, във Ватиканската библиотека се съхраняват както богословски книги, така и гръцка и латинска класическа литература, медицина, астрономия, математика, палеография, история, право, история на изкуството, филология. Що се отнася до езика, при нас се пазят ръкописи на гръцки, латински, сирийски, коптски, етиопски, еврейски, грузински, разбира се, славянски ръкописи и др. При направената инвентаризация през 1455 г., годината на смъртта на папа Николай V, ръкописите наброяваме повече от 1200. Днес в библиотеката има над 75 хил. манускрипта и това я прави най-богатата на ръкописи библиотека в света, има над 8 хил. инкунабули, над милион и половина печатни книги и повече от 100 хил. гравюри и географски карти, както и печати, монети и др. ценности.

Ръкописите са разделени приблизително в 130 фонда с открит достъп или секретни. Откритите фондове продължават да се попълват.

– Кои са най-ценните и съответно най-старите ръкописи, съхранявани във Вашата библиотека?

– Стари кодекси на Библията, богослужебни книги и други. В библиотеката, освен че се съхраняват най-голям брой ръкописи, се съхраняват и едни от най-старите ръкописи, които при това са с изключителна художествена стойност, изпълнени с прекрасни миниатюри. Целта на папа Николай V беше да събере всички найценни ръкописи от Изтока и Запада, запазени от древността, излезли под перото на монаси и книжовници и да бъдат съхранени. По стечение на обстоятелствата при нас са попаднали и ценни книжовни паметници на ацтеките, маите, както и около 2 хил. на китайски, японски и корейски. Интересуват ни не модерните съвременни издания, а древните книжовни паметници.

Но като говорим за най-ценни ръкописи – това е кодексът на Библията, съдържащ всички библейски книги на Стария и Новия Завет.

– Ватиканският кодекс? *(б.а. – Codex Vatikanus, от codises, заради формата на книга, която има този ръкопис.)*

– Да. Този ръкопис датира от около 325 година, от времето на Никейския събор. Предполага се, че е един от 50-те ръкописа, поръчани от императора за построените от него църкви в Рим, Константинопол, Александрия, Антиохия и други градове на империята.

– Кой император? Константин Велики?

– Да, император Константин. Евсевий Кесарийски *(б.а. – ок. 260/4 – ок. 340)*, наричан „баща на църковната история", споменава за тези Библии в своята „История на Църквата", в която описва хронологично ранното християнство от създаването му до 324 година. До нас са достигнали два кодекса от тези Библии, съдържащи всички новозаветни и старозаветни книги. Единият е нашият Ватикански кодекс, а другият кодекс е открит в манастира „Св. Екатерина".

– Имате предвид Синайския кодекс (Codex Sinaiticos)?

– Точно така. Този ръкопис е открит от немския учен Константин Тишендорф през 1844 и другга част през 1859 г. и е отнесен в Санкт Петербург. През Първата световна война родина нужда от пари руснаците продават този кодекс на Британската библиотека, където се съхранява и днес. Но ние с гордост можем да кажем, че този кодекс не е така пълен като Ватиканския, защото част от него е останала в „Св. Екатерина", друга в Русия, трета в Лайпциг...

Принципно, колкото един ръкопис на Библията е по-стар, толкова по-ценен е той, защото е по-близо до оригинала и е претърпял по-малко изменения вследствие на отклоненията при преписи и преводи. Интересното при тези ръкописи е и това, че те са написани без познатото ни днес разкъсване на глави и стихове, които практика се въвежда чак през 13 и 16 век.

– Ще сам ви благодарна, ако ми обясните какво означава изразът „открих нещо в Библиотека Ватикана". Винаги съм се питала: когато някой каже, че е открил нещо във Ватиканската библиотека, какво всъщност има предвид? Нима не знаете какво имате във Вашата библиотека?

– За да разберете, ще направя следното пояснение. Ние имаме отдел ръкописи и отдел печатни книги и те от своя страна са разпределени по отдели и описани по съответния ред. Но в миналото в Библиотеката са постъпвали и цели библиотеки с огромно количество книги и документи. Някои са подарявани, но повечето са откупени от Ватиканската библиотека.

– Частни библиотеки и колекции ли имате предвид?

– Да, обикновено са частни. Става въпрос за Урбинската кралска библиотека, Палатинската и др. сбирки, принадлежащи на известни аристократични фамилии – Отобони, Боргезе, Барберини, Киджи, Роспилиози... Цялата библиотека пристига във Ватиканската библиотека като цяло, като „Библиотека Барберини", например. По принцип се създават описи на постъпващите документи, но при нашите повече от 70 000 ръкописа, около толкова са нашите най-ценни ръкописи, и 10 човека, които описват съдържанието на фонда ни, при положение, че те описват детайлно и каталогизират около 200-300 документа на година, можете да си представите колко години ще са ни необходими, за да се опише всичко.

– Какво успяхте да видите в България и с какви впечатления ще си тръгнете от страната ни и от града на Божия Премъдрост – София?

– Първите впечатления обикновено са обкърващи. За много кратко време на моя престой, изпълн официалната програма на посещението ми, успях да посетя храм „Св. Софія", храм „Св. Александър Невски", Рилския манастир... Видях впечатляващи неща, които поличаха сърцето ми и запалиха интереса ми. Тръгвам си с много приятни чувства от гостоприемството, които срещах навсякъде и с желанието да посетя страната отново.

Интервюто взе:
Александра КАРАМИХАЛЕВА

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ДУХОВНО ЕДИНСТВО

150 години катедрален храм „Св. апли Петър и Павел“, Силистра

На 29 юни, когато св. ни Църква чества паметта на светите първовърховни апостоли Петър и Павел, град Силистра се възрадва на двойно тържество в катедралния си храм „Св. апостоли Петър и Павел“ – храмов празник и юбилей – 150 години от построяването му. Духовници от три държави: България, Румъния и Украйна, се бяха събрали да уважат знаменателната годишнина.

Център на празненствата беше архиерейската празнична св. Литургия, отслужена в катедралния храм от 15 архиереи и голямо число свещеници и дякони. От Българската православна църква участие взеха високопреосвещените: Доростолски митрополит Амвросий, Сливенски митрополит Йоаникий, Видински митрополит Доментиан, Варненски и Великопреславски митрополит Кирил, Русенски митрополит Неофит, Ловчански митрополит Гавриил, Пловдивски митрополит Николай; преосвещените: Агатоникийски епископ Борис, Деволски епископ Теодосий, Стобийски епископ Наум, Левкийски епископ Павел; ст. ик. Добри Чаков – протосинкел на Доростолска митрополия, архим. Антим – протосинкел на Видинска митрополия, монаси от Троянския ставропигиален манастир: архим. Григорий, йером. Кирил, монах Филарет, клирът на Доростолска епархия – архиерейските наместници и почти всички енорийски свещеници, гости от Пловдив, „Дервент“, архим. Михаил – игумен на манастира „Комана“, представители от епископията на Кълраш и Слобозия, представителят на Румънската православна църква в България о. Нелуц Опря. Сънарото уважаха и представители на местната и държавна власт.

При тържествено биение на камбаните рано сутрите архиереите бяха посрещнати пред катедралния храм, където ги очакваше храмовото духовенство. При пеене на „Владику и священноначалника...“ архиереите направиха тържествен вход и взеха време за св. богослужба. Вътреки работния ден и лошото време, храмът беше препълнен с богомолен народ от близо и далеч, дошли да се помолят на светите първовърховни апостоли и да се насладят на това всеправолавно тържество на духа. С „Благословено царство...“, произнесено от архимандрит Дамян, бе дадено началото на литургията. Тя беше водена на три езика – български, румънски и църковнославянски. За благолепието на службата спомогна и служението на двама български и един румънски дякон – протодякон Любомир Братоев, протодякона на Гюргевска епископия и дякон Кирил Синев и иподяконите Йордан Петров и Милен Бакалов. Поради голямото количество служещи олтарят не можа да побере всички свещенослужители. Св. Литургия протече при голяма тържественост и по установения ред. След „Святий Боже“ архиереите по старшинство произнесоха молитвата „Господи, Господи...“. На Великия вход бяха поменати българският, румънският и украинският народ, представителите на техните Православни църкви. Патриаршеско и Синодално приветствие прочете старшият член на Св. Синод – Сливенски митрополит Йоаникий. В него, като се изтъкват достойнствата на катедралния храм в Силистра, се отправят приветствия към епархийския архиерей и цялото изпълнение на Доростолската епархия по повод юбилея.

След това към присъстващите се обърна и Негово Високопреосвещеното Доростолския митрополит Амвросий. Той припомни живота и значението на делото на светите първовърховни апостоли Петър и Павел. След това изтъкна, че този храм, празнуващ 150-годишен юбилей, както и много други са строени в периода на турското робство с големи усилия и трудности. Въпреки всичко, каза той, по онова време „българският народ винаги е имал пиетет към две неща – просветата и родината Православна църква“. Митрополитът изтъкна, че днес в този храм присъства шесто поколение от онези, които са го съгрантили. Прочетен беше и поздравителен адрес от епископа на Кълраш и Слобозия Винченциу. Приветствие от името на блаженнейшия патриарх на Румъния Даниел и румънския Св. Синод произнесе архиепископът на Долни Дунав Касиан. Накрая мощно „Многая лета“ прозвуча за здраве и благопреуспяване.

Един след друг архиереите благословиха вярващия народ, като го осеяха с кръстното знамение. След това всички излязоха пред храма, където бе извършен водосвет. Беше направена лития около храма.

След като стигнаха до гроба на приснопаметния митрополит Иларион, архиереите изпяха „Вечная памят“ и положиха цветя.

За гостите беше даден официален обяд, в края на който Негово Високопреосвещеното митрополит Амвросий отново благодари на всички, участвали в това духовно тържество. След него думата все високопреосвещеният Видинския митрополит Доментиан, който изтъкна, че р. Дунав не разделя нашите две съседни стани – България и Румъния, а ги обединява. Той благодари на митрополит Амвросий за предпинното му служение като викарий във Видинска епархия. Накрая към присъстващите се обърна архиепископът на Долни Дунав Касиан, който изтъкна, че с присъствието на румънската делегация в Силистра символично румънският народ протръсва братския български народ. Накрая той заключи, че всички православни народи сме духовната аристокрация на Европа и Европейския съюз. За гостите беше организирано посещение на Айдемирския манастир, където те бяха покрещнати с радост от игуменията и разгледаха манастира и манастирския храм. Гостите разгледаха и една от най-интересните забележителности в Североизточна България – биосферния резерват „Сребърна“.

В навечерието на Петровден в с. Калипетрово, Силистренско, бе осветен барелеф и открит духовно-просветен център „Доростолски митрополит Иларион“. Духовно-просветният център „Доростолски митрополит Иларион“ се намира в двора на църквата „Св. Димитър“, в която вярващите могат да се поклонят на мощите на св. Дасий Доростолски и св. Димитра Киевска, по произход българка. На 28 юни след отслужването на петохлебие, Доростолският митрополит Амвросий извърши последованието на малкия водосвет и поръси със св. вода барелефа с образа на митрополит Иларион Доростолски и помещенията на православния центтар.

Духово обогатени и с преизпълнени с радост сърца от този празник на Православието, участниците взаимно се увериха, че и в бъдеще ще продължават тези междуправославни срещи – свидетелствани за духовно единство и братска обич в Христа.

Милен БАКАЛОВ

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2010 г.
„Църковен вестник“
1 година..... 25,00 лв.
6 месеца ..... 12,50 лв.
3 месеца ..... 6,25 лв.
ед. цена ..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 987-56-11, тел./факс 980-30-16
МОЛ: Танка Тончева Христова
e-mail: sinizdat@gmail.com
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF
Сумите да се изпращат с поценки запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и поценъчен код на получателя!
„Църковен вестник“ съдържа авторски текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.